

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Autor: Mgr. Gabriela Procházková

Datum: leden 2013

Ročník: sexta osmiletého gymnázia

Vzdělávací oblast: matematika

Tematická oblast: matematika a její aplikace

Téma: funkce

Klíčová slova: goniometrické funkce – úhlová míra, jednotková kružnice, definice funkcí, vlastnosti fcí -sinus kosinus

Anotace: výukový program zavádí pojem goniometrické funkce

Zpracování tohoto DUM bylo financováno z projektu OPVK, Výzva 1.5.

GONOIMERICKÉ FUNKCE

- ÚVOD -

GONIOMETRICKÉ FUNKCE

Velikost úhlu – stupňová a oblouková míra

- míra stupňová – jednotky 1° (stupeň)
- míra oblouková – jednotky 1 rad (radián)

RADIÁN – středový úhel

- na jednotkové kružnici odpovídá oblouku o délce 1 jednotky

GONIOMETRICKÉ FUNKCE

JEDNOTKOVÁ KRUŽNICE

délka ($r = 1$ jednotka) = 2π

$$2\pi \text{ rad} = 360^\circ \longrightarrow 1^\circ = \frac{\pi}{180} \text{ rad}$$

dále používáme- minuta $'$, vteřina $''$
 $1^\circ = 60'$, $1' = 60''$, $1^\circ = 3600''$

např.: $12^\circ 24' 35''$

GONIOMETRICKÉ FUNKCE

Základní goniometrické funkce:

SINUS – sin

KOSINUS- cos

TANGENS- tg

KOTANGENS- cotg

GONIOMETRICKÉ FUNKCE

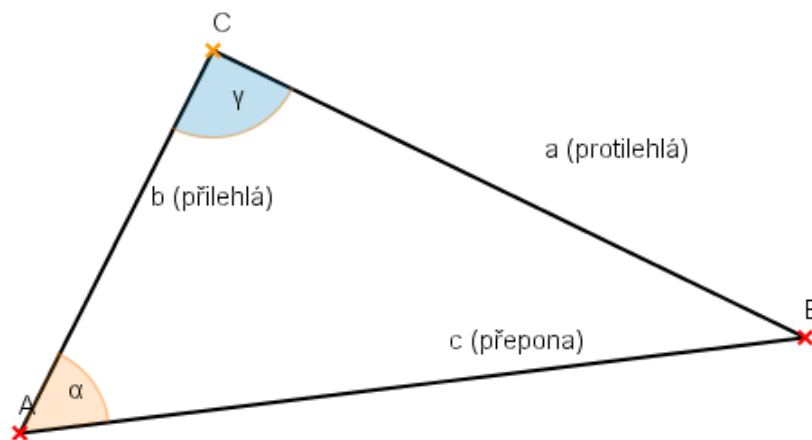
Definovány fce pro úhel α :

$$\sin \alpha = a/c$$

$$\cos \alpha = b/c$$

$$\operatorname{tg} \alpha = a/b$$

$$\operatorname{cotg} \alpha = b/a$$

obr.1

GONIOMETRICKÉ FUNKCE

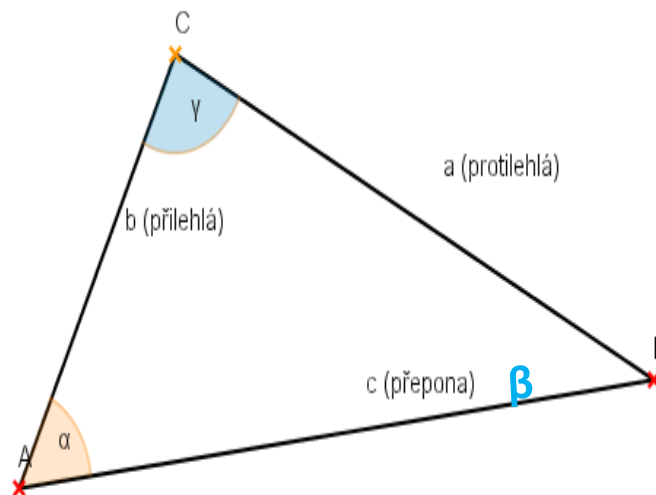
Definovány fce pro úhel β :

$$\sin \beta = b/c$$

$$\cos \beta = a/c$$

$$\operatorname{tg} \beta = b/a$$

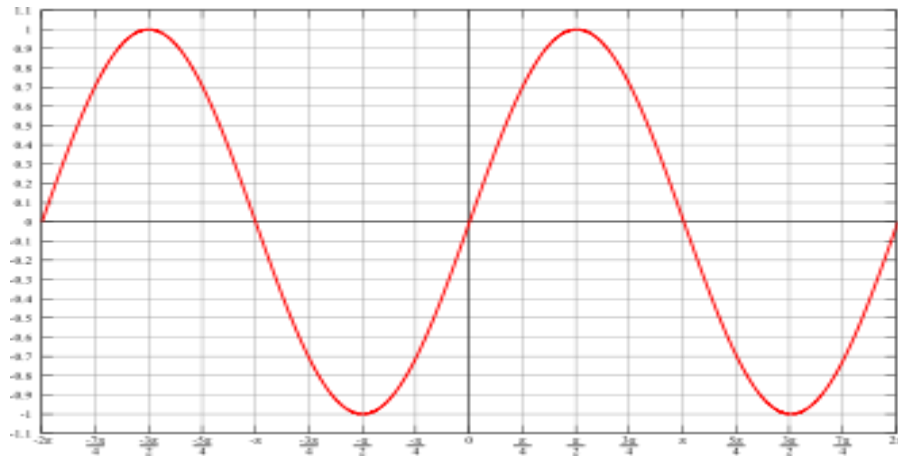
$$\operatorname{cotg} \beta = a/b \quad \text{obr.2}$$

GONIOMETRICKÉ FUNKCE

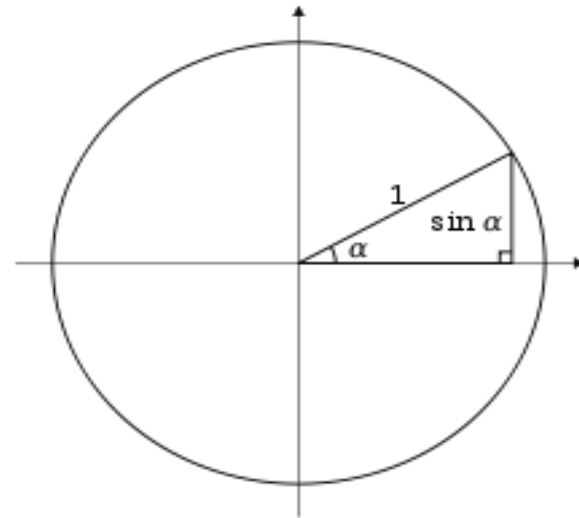
sinus

Graf funkce sinus -sinusoida

obr.3

jednotková kružnice

obr.4

GONIOMETRICKÉ FUNKCE

sinus

- **Vlastnosti funkce sinu**

Definiční obor: $\mathbb{R}$ (reálná čísla)

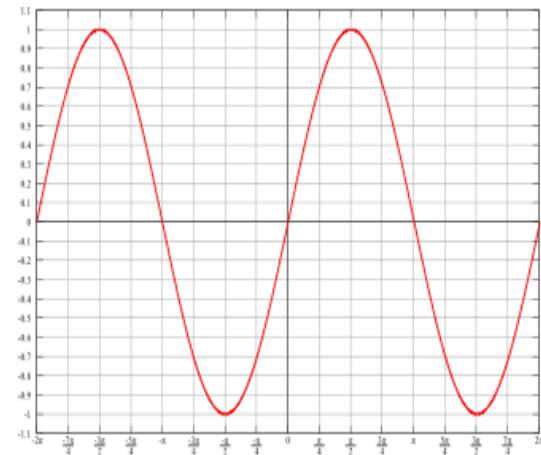
Obor hodnot: $\langle -1; 1 \rangle$

Rostoucí: v každém intervalu $(-\frac{1}{2}\pi + 2k\pi; \frac{1}{2}\pi + 2k\pi)$

Klesající: v každém intervalu $(\frac{1}{2}\pi + 2k\pi; \frac{3}{2}\pi + 2k\pi)$

Maximum je (v bodech $x = \frac{1}{2}\pi + 2k\pi$)

Minimum je (v bodech $x = -\frac{1}{2}\pi + 2k\pi$)

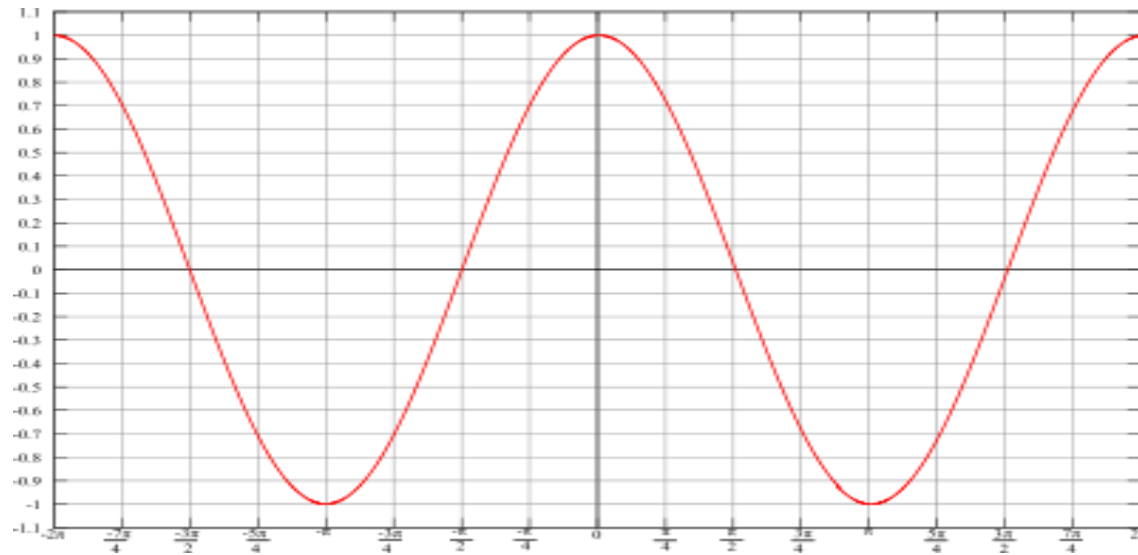

obr.5

GONIOMETRICKÉ FUNKCE

cosinus

Graf funkce cosinus – kosinusoida

obr.6

GONIOMETRICKÉ FUNKCE

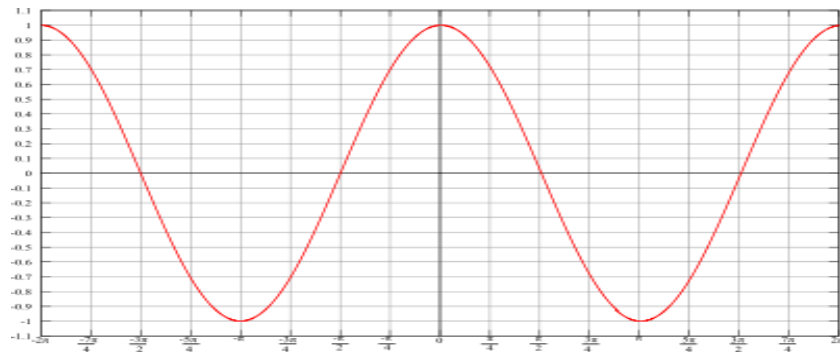
cosinus

Vlastnosti funkce cosinus

k je libovolné celé číslo:

- Definiční obor: $\mathbb{R}$ (reálná čísla)
- Obor hodnot: $\langle -1; 1 \rangle$
- Rostoucí: v každém intervalu $(\pi + 2k\pi, 2\pi + 2k\pi)$
- Klesající: v každém intervalu $(2k\pi, \pi + 2k\pi)$
- Maximum: $+1$ v bodech $2k\pi$
- Minimum: -1 v bodech $\pi + 2k\pi$

obr.7

GONIOMETRICKÉ FUNKCE

Obr.1 a 2

[http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Pravouhly trojuhelnik C.
png](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Pravouhly_trojuhelnik_C.png)

obr.3 - 5

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Sinus>

obr.6- 7

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Kosinus>